

Naviger i de nye fondstendenser

Når fondene bliver medskabere i
civilsamfundet

8. maj 2025

Analytics

Styregruppe

I styregruppen sidder, udover os i Epinion, repræsentanter fra Red Barnet, DIF og Alkohol og Samfund – men vi søger også nye ansigter!

Red Barnet

Barsel

**Alkohol &
Samfund**

Barsel

Præsentationsrunde

Navn, organisation og rolle i organisation

Dagens tema:

Naviger i de nye fondstendenser

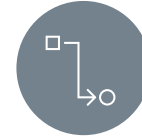
Vi har tidligere haft netværksmøde om systemisk forandring – og i dag bliver vi i det systemiske spor, men med fokus på fondenes voksende rolle som forandringsaktør

Coronas betydning for frivilligheden i Danmark (digitale analyser)

Børn og unge i analyser – hvordan gør man det bedst?

Sådan omsætter du data til succesfuld interessevaretagelse

Hvordan måler vi værdien af civilsamfundets indsatser?

Skab impact gennem dine leverancer

Hvordan sikres inklusion og repræsentation i analyser?

Måling af sociale investeringer og indsatser i civilsamfundet

Systemisk forandring og brug af data i systemforandrende processer

Workshop: Kom godt i gang med AI i analyser

Hvad vinder man, når brugerne bliver medskabere i analyser?

Skab en god evalueringskultur i din organisation

Dagens program

1. **Velkommen og præsentationsrunde**
2. **Oplæg om at finde vej i fondslandskabet**
v. Stefan Brendstrup, Pluss

Pause og netværk

4. **Oplæg om data og analyse i Novo Nordisk Foundation**
v. Rasmus Vendelbo Lund Jensen

5. **Fælles drøftelse**

Fyraftensøl/-sodavand eller på gensyn

2. Oplæg om at finde vej i fondslandskabet

v. Stefan Brendstrup, Direktør, Pluss

At finde vej i fondslandskabet – Om filantropiformer, deres baggrund og implikationer

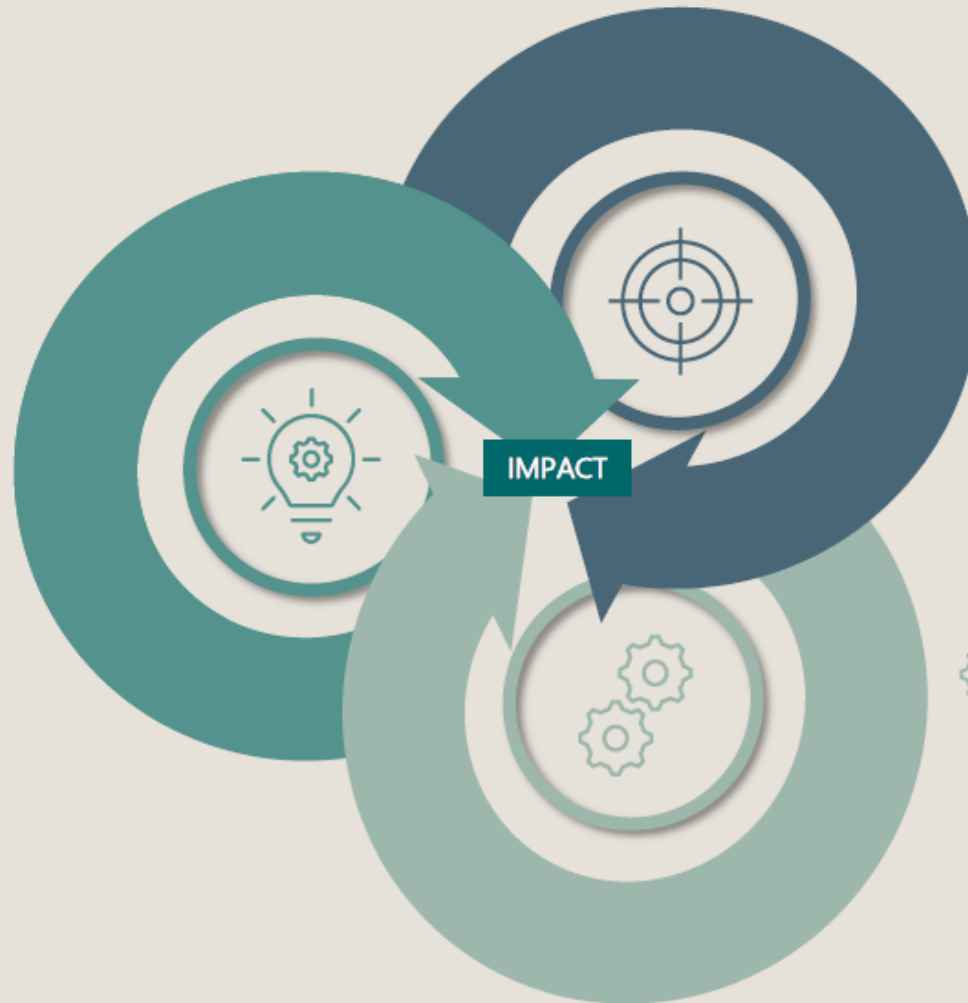
AnalytiCS' netværksmøde, 8. maj 2025

LÆRING

Vi sikrer meningsfuld og lærerig opfølgning

- Evaluering
- Rådgivning om evaluering
- Opbygning af evalueringskapacitet
- Lærende organisationer

RETNING

Vi sikrer jer en klar retning gennem

- Beslutningsgrundlag
- Målaflklaring og -fastsættelse
- Strategiudvikling

HANDLING

Vi gør strategi til handling gennem

- Strategiimplementering
- Governance
- Organisationsudvikling
- Kapacitetsopbygning
- Ledelsesudvikling

Indhold i oplægget

1. Hvad skubber til filantropien – bagtæppet for at fondene er i bevægelse
2. Overblik over fondenes bidrag til samfundet
3. Fonde i bevægelse – om filantropiformer og deres implikationer
4. Spørgsmål til drøftelse

Fondenes udfordringer

Fire forhold sætter fondene i bevægelse

1. Filantropien har ændret rolle i samfundet – fra residualer til brede problemstillinger.
➔ Samspillet mellem fondene og velfærdsstaten er grundlæggende ændret. Fondenes klassiske rolle er blevet udtyndet samtidigt som helt nye bidrag til velfærdsstaten efterspørges. De engagerer sig derfor på nye måder og stiller nye krav til udbredelse og skalering af indsatser.
2. Mange fonde oplever at de klassiske ansøgerdrevne projekter måske lykkes på deres egne præmisser, men ikke løser de bagvedliggende problemer
➔ Fondene involverer sig i at kvalificere projekter eller få flere til at samarbejde om indsatser, der i højere grad tager fat på de bagvedliggende forhold (collective impact, alliancer, partnerskaber, missioner.....)
3. Store fonde med stigende bevillinger oplever udfordringer med at få tilstrækkelige midler ud at arbejde – uden at sætte dårlige projekter i gang
➔ Fondene involverer sig i at gøre projekter større
4. Der kommer større fokus på fondenes ”impact” (internt og eksternt) = den effekt eller værdi de skaber i samfundet. Den er svær at følge op på med de mange ofte mindre ansøgerdrevne projekter
➔ Fondene udvikler tydeligere strategier for, hvad de vil støtte, og engagerer sig mere i, hvad der kommer ud af det.

Overblik over fondenes bidrag til samfundet

- Et overbliksbillede

Grundlaget for fondes uddelinger

1. Samfundskontrakt

- Fonde kan uddele midler til almennyttige formål, der beskattes på samme måde som investeringer i virksomheder
- Men de SKAL uddele midlerne

2. Fundats

- Fonde skal holde sig inden for deres formålsparagraf, fx:
 - A) at forstætte den gerning som Carl og Ottilia Jacobsen har begyndt i kunstens tjeneste ved oprettelsen af Ny Carlsberg Glyptoteket og andre museer, anskaffelse af kunstværker, opførelsen af monumentale bygninger m.v.
 - B) på anden formålstjenlig måde at virke til fremme af kendskabet til og studiet af kunst og kunstvidenskab med det mål for øje at udvikle og tilfredsstille sansen for og trangen til kunst i Danmark

3. Adgang til midler

- En procentsats af overskud i virksomhed, der ejes af fonden, procentsats af afkast fra investeringer af formue el.lign.

Fondenes rolle i det danske samfund

"Efterkrigstidens stigende statslige og kommunale opgavevaretagelse skabte en crowding-out effect for de sociale nonprofitorganisationers rolle som serviceleverandør i Danmark og de øvrige nordiske lande. Som alternativ til rollen som serviceleverandør adopterede flere frivillige organisationer politiske fortalerstrategier med det formål at presse velfærdsstaten til at tage ansvar for håndteringen af de specifikke problemer, som organisationernes målgruppe hævdedes at have."

Mads Roke Clausen, Dir. i Landssammenslutningen for Sociale Tilbud, LOS

Fonde er blevet mange NGO'ers og andre organisationers primære kilde til at udvikle indsatser, der skal vise, hvordan det offentlige "burde" arbejde med forskellige målgrupper = udviklingsprojekter. En slags drivhus for nye indsatser.

De store fonde tager nu selv styringen og vil have udviklet mere langsigtede og ambitiøse indsatser, der overstiger, hvad den enkelte organisation vil kunne levere.

Fondene er sammen med NGO'er blevet den offentlige sektors udviklingsafdeling.

Tendenser på fondsområdet – færre og større bevillinger

Sociale formål fik flest bevillinger (igen) i 2023

Tabel 2: Antal bevillinger 2019-2023 fordelt på formål

	2019	2020	2021	2022	2023	Ændring 2022-2023
Sociale formål	24.307	29.983	24.489	22.206	20.343	-1.863
Uddannelse og folkeoplysningsformål	13.321	10.843	9.033	20.867	19.073	-1.794
Kulturelle formål	15.076	9.469	9.926	9.408	12.789	3.381
Sundhedsformål	6.351	8.204	4.594	6.616	9.861	3.245
Erhvervsfremme- og regionaludviklingsformål	1.095	2.755	2.726	2.207	3.112	905
Natur-, klima- og miljøformål	1.358	714	799	2.551	2.139	-412
Internationale humanitære formål	1.138	1.716	1.889	1.633	1.856	223
Andre formål	10.613	8.532	6.726	22.272	12.477	-9.795

Den gennemsnitlige bevilling var 420.000 kr. i 2023

Tabel 3: Gennemsnitlige bevillingsstørrelser pr. formål 2019-2023 (mio. kr.)

	2019	2020	2021	2022	2023	Gns.- bevilling i perioden 2019-2023
Alle formål	0,25	0,25	0,40	0,37	0,42	0,30
Internationale humanitære formål	1,53	0,87	1,10	1,86	1,24	1,27
Natur-, klima- og miljøformål	0,67	1,81	0,92	0,85	1,18	1,10
Sundhedsformål	0,15	0,18	0,22	1,04	0,91	0,34
Erhvervsfremme- og regionaludviklingsformål	0,69	0,31	0,30	0,52	0,31	0,41
Kulturelle formål	0,20	0,27	0,24	0,28	0,23	0,24
Uddannelse og folkeoplysningsformål	0,14	0,14	0,43	0,23	0,17	0,20
Sociale formål	0,06	0,05	0,07	0,16	0,11	0,08
Videnskabelige formål ^a	1,50	1,73	2,62	-	-	-
Religiøse formål ^a	0,04	0,09	0,10	-	-	-

Fonde i bevægelse

- Om filantropiformer og hvorfor de er gode at kende

Fonde i bevægelse

Fonde kan ændre Danmark – men de skal bruge deres ressourcer mere strategisk, siger ekspert

Danske fonde er på vej væk fra symptombehandling til fordel for en mere politisk og helhedsorienteret tilgang til filantropi. Men strømmingen fører nye udfordringer med sig, som stiller krav til både fondene og dem, de samarbejder med, mener Christian Bason.

"Vi ved også, at vi på det sociale indsatsområde vil udvikle samarbejdet med bevillingsmodtagere og partnere, så vi fremover supplerer den nuværende ansøgningsmodel med at indtage en mere aktiv rolle i udvalgte professionelle partnerskaber.

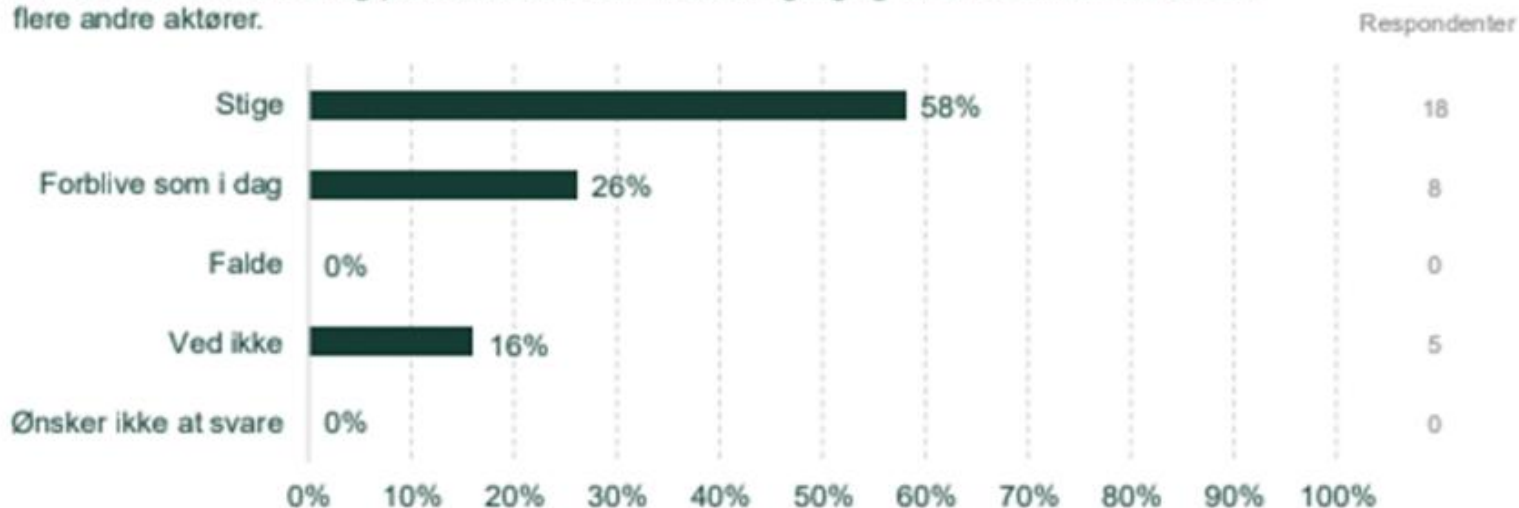
Ambitionerne for fondets almennyttige arbejde og etablering af en ny arbejdsform fordrer en udvidelse af vores organisation, så vi fremover vil have tre områdechefer i sekretariatet, der hver især har ansvar for ét indsatsområde."
Det Obelske Familiefond, februar 2024

Øget fokus på alliancer, partnerskaber m.v.

Frem mod 2030, forventer du da, at jeres uddelte beløb gennem følgende tilgange vil stige, falde eller forblive som i dag?

Formålsdrevne alliancer og partnerskaber, som vi sætter i gang og driver sammen med en eller flere andre aktører.

Eksempel: Hvordan evalueres en alliance?

The screenshot shows a web browser window displaying the homepage of 'Hjem til Alle'. The browser's address bar shows 'hjemtilalle.dk'. The website has a dark purple header with the 'Hjem til alle' logo on the left and navigation links on the right: 'Sådan stopper vi hjemløshed', 'Unge med erfaringer', 'Løsninger i alliance', 'Viden', 'Nyheder', and 'Om Hjem til Alle'. Below the header, there is a grid of logos for 19 partner organizations, including BIKUBENFONDEN, KØBENHAVNS PROFESSIONS HØJSKOLE, helsefonden, KØBENHAVNS KOMMUNE, SAND, KL, UNGDOMMENS RØDE KORS, KAB, Realdania, AARHUS KOMMUNE, RØDE KORS, BL DANMARKS ALMENE BOLIGER, KØFOEDS SKOLE, Høje-Taastrup Kommune, PROJEKT udenfor, ODENSE KOMMUNE, NREP, KIRKENS KORSHÆR, and Esbjerg Kommune. To the right of the logo grid, there is a text block that reads: 'Hjem til Alle er en alliance af 19 partnere med et fælles mål om at stoppe hjemløshed blandt unge. Vi arbejder konkret for, at alle unge har adgang til bolig, støtte og netværk.' Below this text is a green button labeled 'Hvem er vi?'. At the bottom of the page, there is a taskbar with various application icons and a system tray showing the date and time as 23:36 on 16-08-2022.

hjemtilalle.dk

LinkedIn Facebook Politiken Enalyzer Google Altinget TimeLog Dropbox Google drev Office-startside Evaluering Pluss DEB arrangementer Box Projekter Andre bogmærker

Hjem til alle

Sådan stopper vi hjemløshed Unge med erfaringer Løsninger i alliance Viden Nyheder Om Hjem til Alle

BIKUBENFONDEN KØBENHAVNS PROFESSIONS HØJSKOLE helsefonden KØBENHAVNS KOMMUNE

SAND KL UNGDOMMENS RØDE KORS KAB

Realdania AARHUS KOMMUNE RØDE KORS BL DANMARKS ALMENE BOLIGER

KØFOEDS SKOLE Høje-Taastrup Kommune PROJEKT udenfor ODENSE KOMMUNE

NREP KIRKENS KORSHÆR Esbjerg Kommune

Hjem til Alle er en alliance af 19 partnere med et fælles mål om at stoppe hjemløshed blandt unge. Vi arbejder konkret for, at alle unge har adgang til bolig, støtte og netværk.

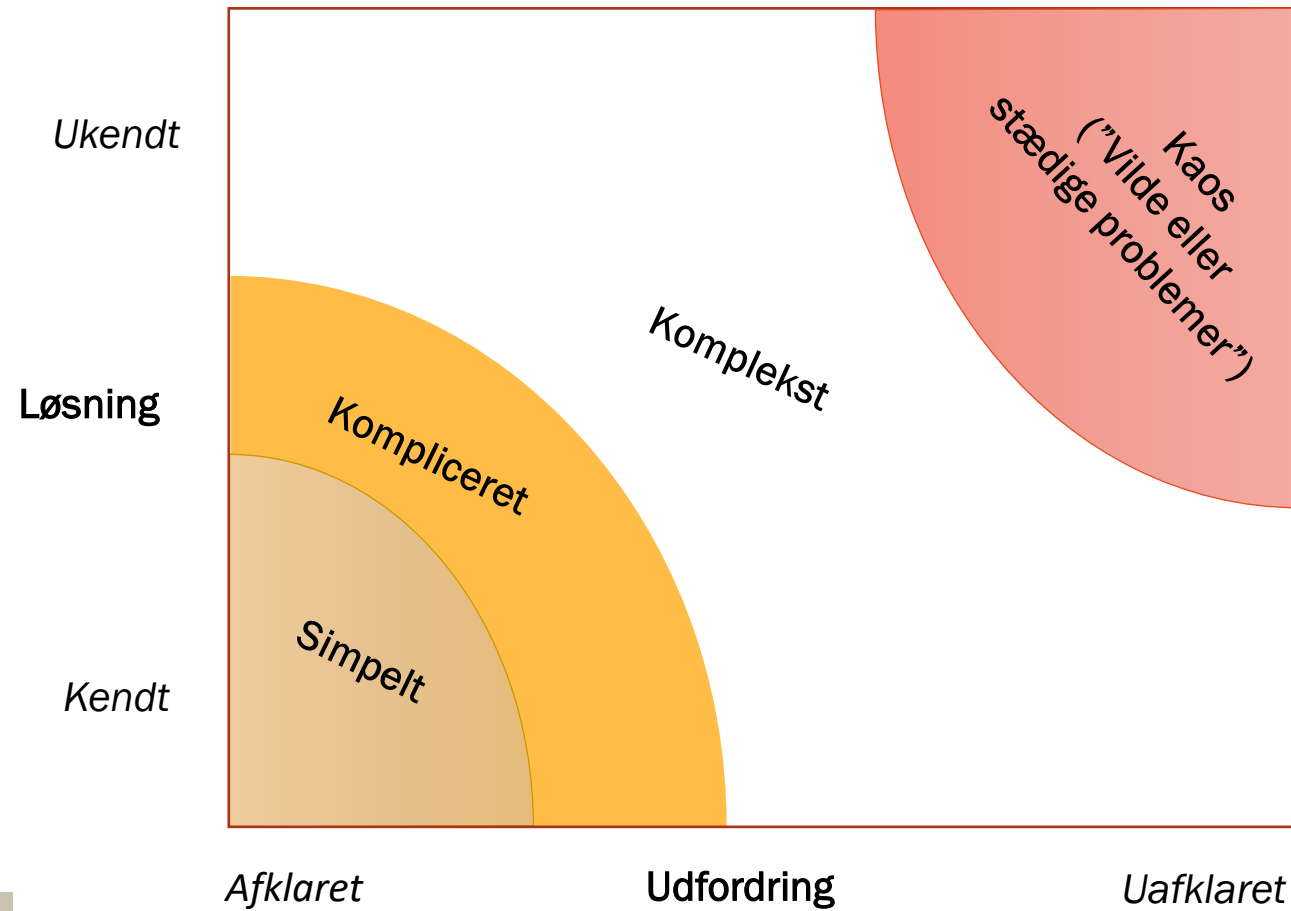
Hvem er vi?

Måling af ledelses....pdf Survey samlet star....doc Overblik over eva....docx Måling af ledelse....docx Måling af ledelses....pdf Rundt om kapaci....docx Vis alle

Skriv her for at søge

21°C 23:36 16-08-2022

Et stort antal "simple" projekter løser ikke komplekse problemer

*Inspireret af Stacey's kompleksitetsmodel

Et projekt er ikke bare et projekt

- "80 %" af alle projekter er udviklingsprojekter
- Fase 1 og 2 springes næsten altid over
- Fase 4 overses, så det er forventningen at projekter kan springe fra fase 3 til 5

Tilgange til filantropi

Klassisk

Strategisk

Proaktiv

Katalytisk

Systemisk

Kompleksitet i problemstillingen

Simpelt

Kan løses af ansøger

Simpelt

Kan løses af ansøger

Kompliceret

Kan løses af parter
med rette faglighed

Komplekst

Ingen kan løse den
hver for sig

Stædige

problemer
Problem ikke
klarlagt –
løsning ukendt

Hvor i innovationsprocessen?

Ansøger kender
behov og
formoder at
kende løsning

Ansøger kender
behov og har
forslag til løsning.
Fond kvalificerer

Problem og
løsning skal
flyttes til nye
kontekster

Alle har
delløsninger. Brug
for mere og bedre
samspil

Problem er erkendt
men ikke kortlagt.
Løsning kræver helt
nye tilgange

Tilgange til filantropi

	Ansøgerdrevet		Fonden for som initiativtagende		
	Klassisk	Strategisk	Proaktiv	Katalytisk	Systemisk
Kompleksitet i problemstilling	Lav Kan løses af ansøger	Lav-middel Kan løses af ansøger	Middel-høj Kan løses af parter med rette faglighed	Middel-høj Ingen kan løse den hver for sig	Høj Problem ikke klarlagt, løsning ukendt
Initiativ til indsats	Ansøger	Ansøger	Fonden	Fonden (kan også være ansøger)	Fonden
Ejerskab til indsats	Ansøger	Ansøger	Fonden (og operatør)	Aktiverede parter	Fonden og samarbejdsparter
Relation til ansøger/feltet	Armslængde	Professionel faglig	Dagsordensættende, Igangsættende	Dagsordensættende, Faciliterende	Dagsordensættende, Samskabende
Fondens involvering	Reaktiv	Aktiv responsiv	Aktivistisk/ initiativtagende	Aktiv faciliterende	Entrepreneuriel, aktivistisk
Fondens faglighed/rolle	Administrativ	Fagligt rådgivende	Dyb fag-faglighed	Procesforståelse	Innovationsforståelse
Hvor i innovationsproces?	Ansøger kender behov og formoder at kende løsning	Ansøger kender behov og har forslag til løsning. Fond kvalificerer	Problem er kendt, Løsning er kendt, men ikke udbredt. Løsning demonstreres	Alle har delløsninger. Brug for ny, mere helhedsorienteret indsats	Problem erkendt men ikke kortlagt. Løsning ikke kendt
Forankring, skalering	Ikke relevant eller i egen organisation	Op til ansøger, fonden ansporer	Ønskes, I andre organisationer	I partnerskabet	Ønskes, Afhænger af løsning

Evaluatørrollen under forandring

Evaluatør

- Styr på sine metoder
- Laver gode rapporter
- "Bliver ringet op med 3 mdr. tilbage af en indsats"

Kritisk ven

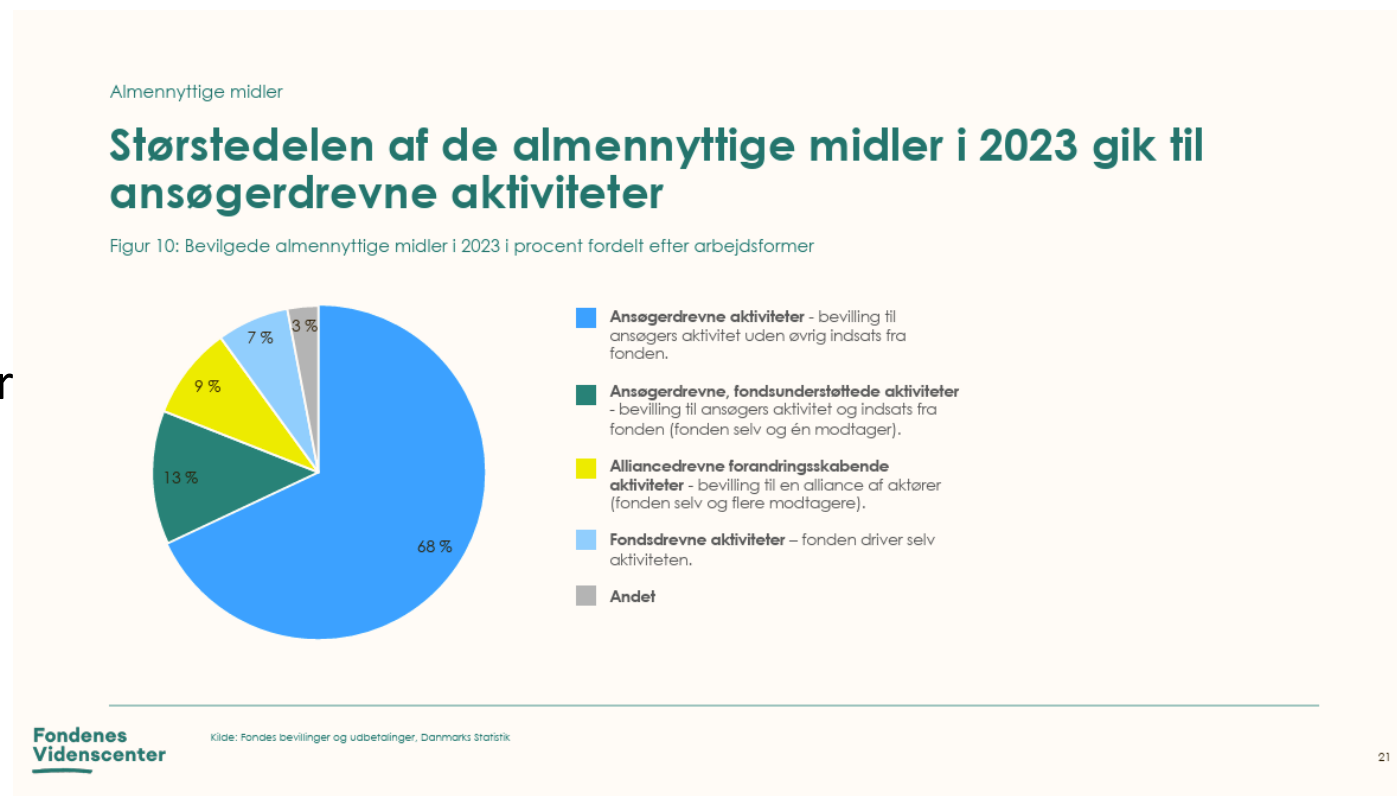
- Løbende opfølgning og feedback.
- Laver gode processer
- "Bliver ringet op, når indsatsen går i gang"

Impact partner

- Bliver medudvikler af indsatser
- Kan se indsatser i lyset af grundlæggende udfordringer
- Kan se udover projektniveauet
- Kan tænke evaluering af indsatser, der endnu ikke udviklede
- "Bliver ringet op, når indsatsen udvikles"

Uddybende om udvikling i filantropiformer

- Når fonde bevæger sig ”mod højre”, forlader de ikke nødvendigvis tidligere filantropiformer = fordi man begynder at arbejde katalytisk holder man ikke nødvendigvis op med at arbejde ansøgerdrevet (men det kommer måske til at fylde mindre).
- Fondene er selv søgende ift., hvilke filantropi- og –arbejdsformer der fungerer bedst for dem – eller hvad de forskellige former kan, og hvornår det er rigtigt at bruge de forskellige former.

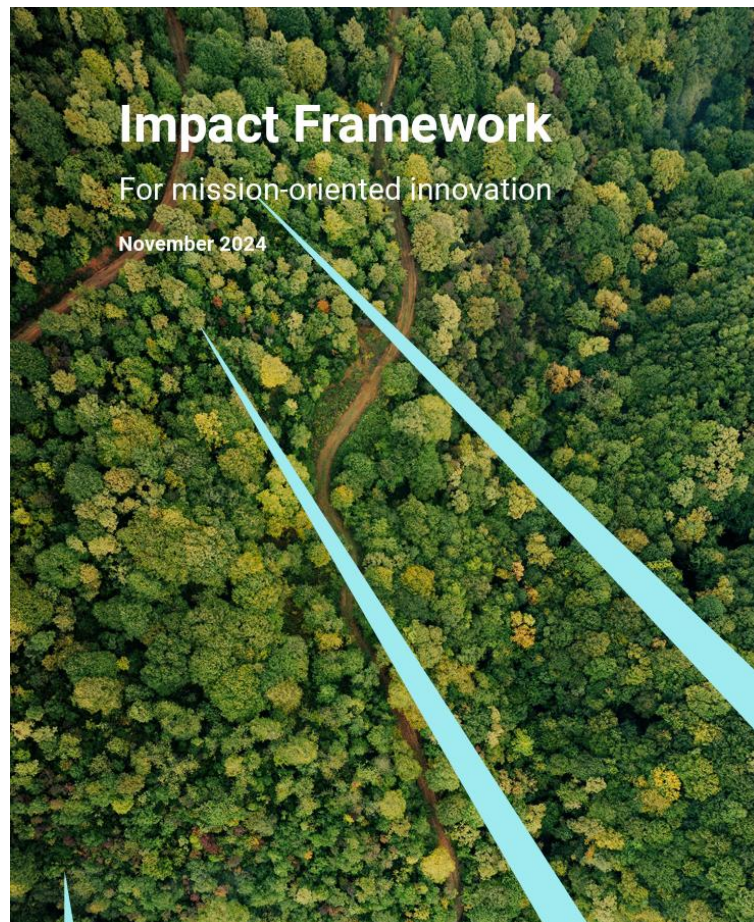
Eksempel: Hvordan evalueres en portefølje? Hvordan opstår synergi?

Thomas Hofman-Bang, direktør for Industriens Fond

Med en ny, historisk stor bevilling på over 125 mio. kr.
vil Industriens Fond gøre danske virksomheder

Eksempel:
Hvordan evalueres en langsigtet missions?

Implikationer for civilsamfundsorganisationer

Spørgsmål til drøftelse

- Kan I genkende nogle af de bevægelser, jeg har skitseret?
- Er I klar til at indgå i større partnerskaber og samarbejde med konkolllegaer?
- Ser I nogle risici som fondene skal være opmærksomme på?

OM PLUSS

Siden 2001 har vi bistået virksomheder, organisationer og samfundsinstitutioner i at udvikle og realisere deres potentialer. Det sker via udvikling af governance, strategi, ledelse og organisation, samt ved at skabe overblik, beslutningsgrundlag og læring gennem strategiske analyser og evalueringer. I vores adfærd og tænkning styres vi af tre værdier: Værdiskabelse, fairness og troværdighed. Konsulenterne arbejder over hele landet ud fra vores kontorer i Aarhus og København.

Pause

13:30-14:15

Hvordan har fondenes nye måde at arbejde på ændret dit arbejde med analyse, udvikling eller projektledelse?

Del gerne konkrete oplevelser – fx nye krav, længere processer, tættere samarbejde, ændrede roller.

Hvornår har du sidst tænkt: “Det her vil fonden gerne – men det passer ikke med, hvordan vi normalt arbejder”?

Epinion

Epinion

2. Oplæg om data og analyse i Novo Nordisk Foundation

v. Rasmus Vendelbo Lund Jensen,
Head of Data, Senior Impact Lead,
Novo Nordisk Foundation

AnalytiCS netværksmøde

Rasmus Lund Jensen

Senior Impact Lead

NNF Impact

The Novo Nordisk Foundation Strategy 2030

Health

Progress research and innovation in the prevention and management of cardiometabolic and infectious diseases, regenerative medicine, and equitable health outcomes

- 1 Preventing and managing cardiometabolic diseases
- 2 Decreasing the burden and threat of infectious diseases
- 3 Advancing and applying regenerative medicine
- 4 Reducing inequity in health

The Life science ecosystem

Invest in scientific research, education and innovation to enable a world class life science ecosystem

- 1 Fundamental research
- 2 Enabling research infrastructures and technologies
- 3 Translational capacity and societal impact
- 4 Education and science capital

Sustainability

Advance knowledge and solutions to support the green transition in society

- 1 Sustainable and high-yield agriculture
- 2 Sustainable food for healthy diets
- 3 High-impact climate change mitigation technologies
- 4 Supporting society in the green transition

Awarded amounts for philanthropic grants and investments in 2024 by our programme areas

DKK million

1792

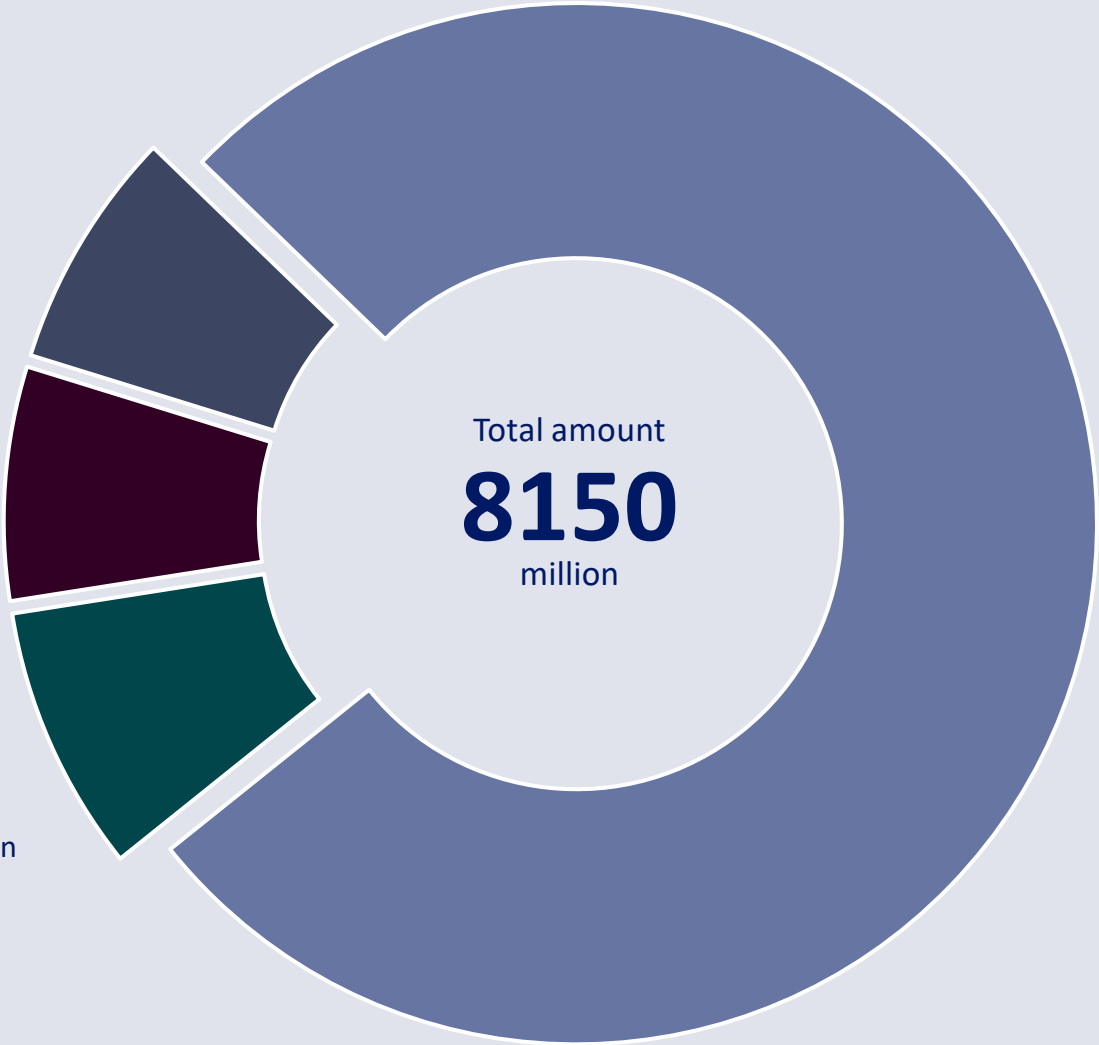
Grant awarded

6900

Applications received

16 %

Success rate for application in open competition programmes

6089
Total for research

221
Obesity & Nutritional Sciences

1631
Natural & Technical Sciences

2579
Biotechnology

110
Infectious Diseases

1548
Medical Science

Our contribution to society

Through its grant-awarding and commercial activities, the Foundation contributes to society by:

- Promoting excellent research and innovation
- Fostering the development of talent across different life stages and scientific fields
- Developing new medicines and other clinical aids and interventions
- Developing patient-centred and research-based care and disease prevention
- Developing innovative products and solutions supporting sustainable development
- Helping to develop world-class education
- Creating jobs and growth
- Supporting organizations, systems and infrastructure to catalyse knowledge-based societal development
- Helping people in vulnerable groups

With Denmark as its centre of gravity, the Foundation's vision is to improve people's health and the sustainability of society and the planet.

Why do we look at Impact?

Results

Monitoring our progress

Evaluating our impact

Outcomes

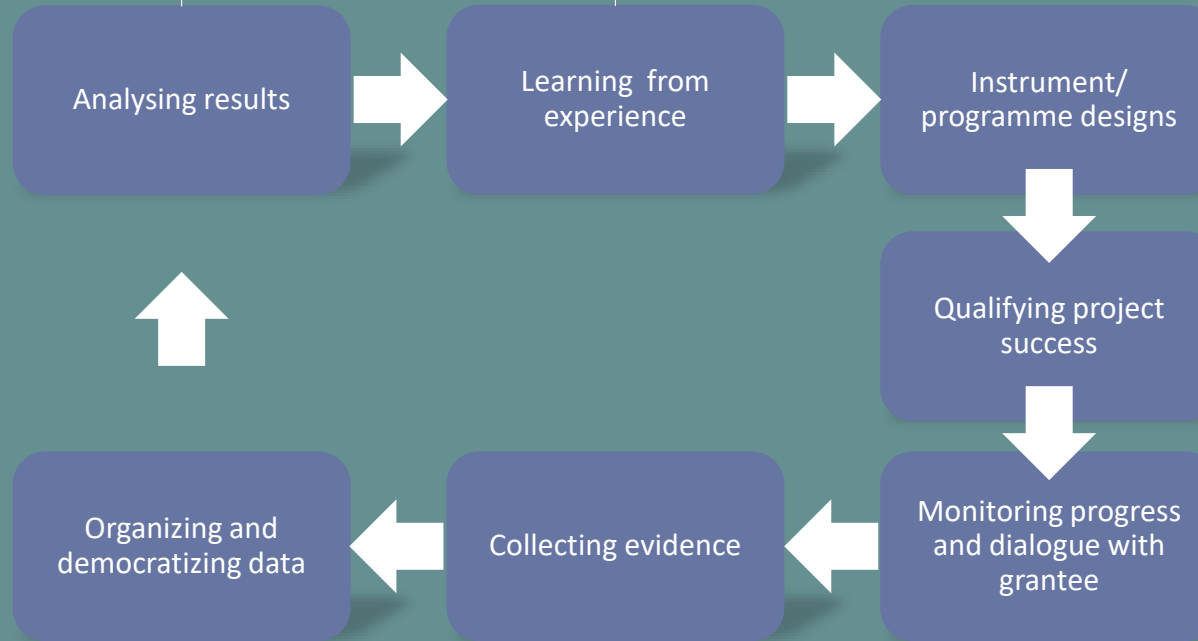

Informing our decisions

Impact Management Approach

Societal Impact Report

Impact framework

NNF Dashboard

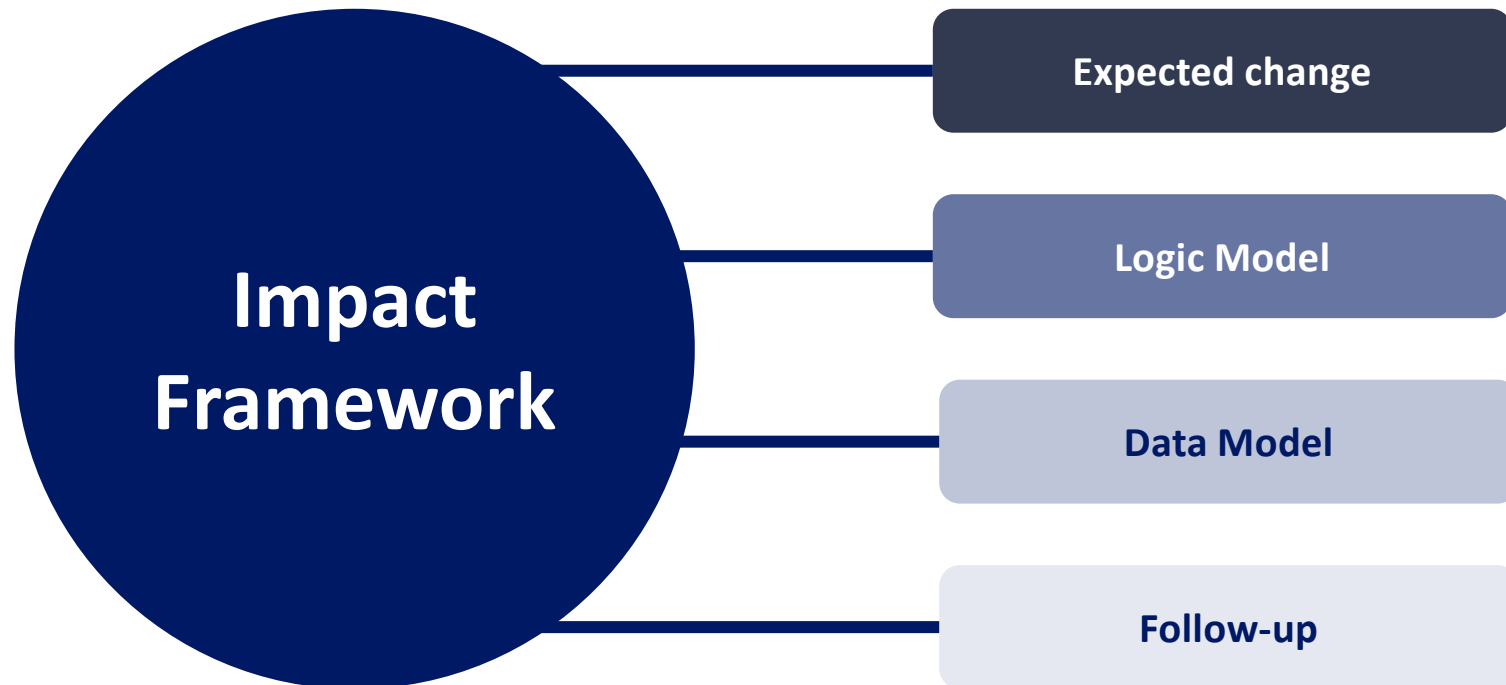
Reporting platform

foundgood

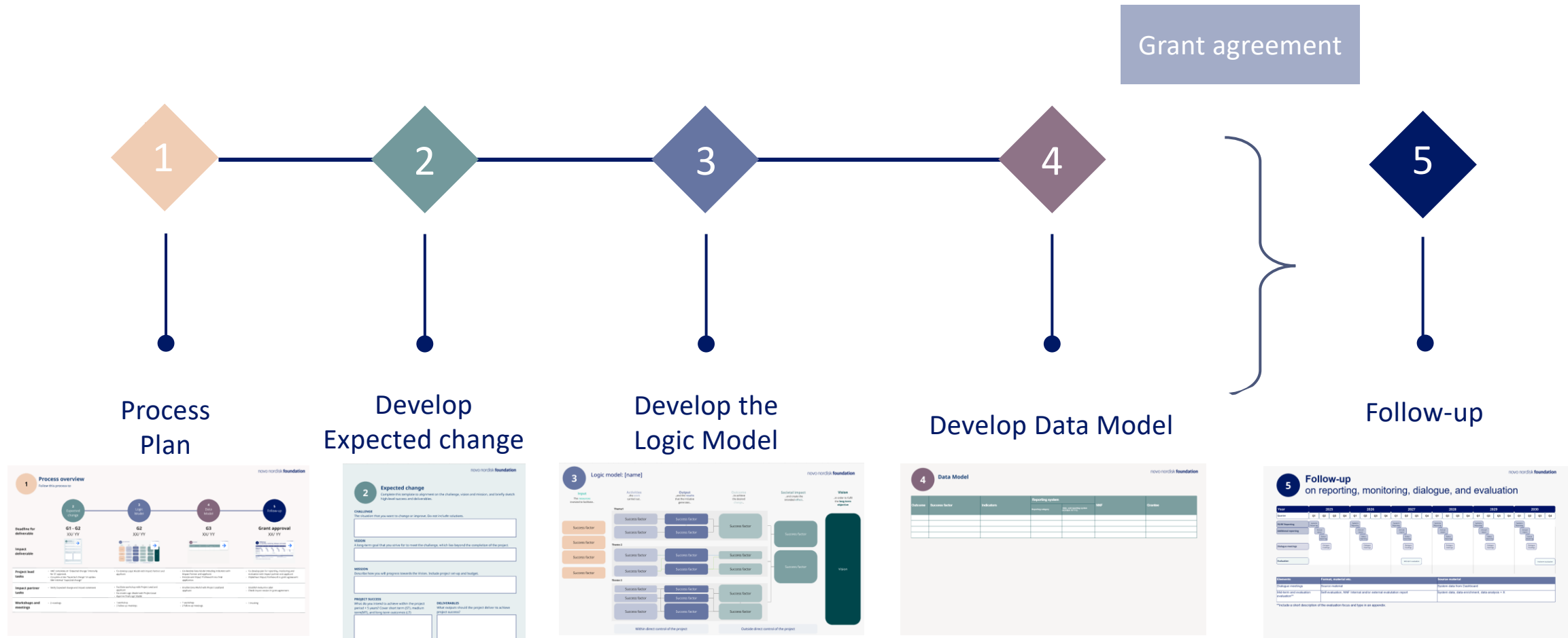

researchfish
by interfolia

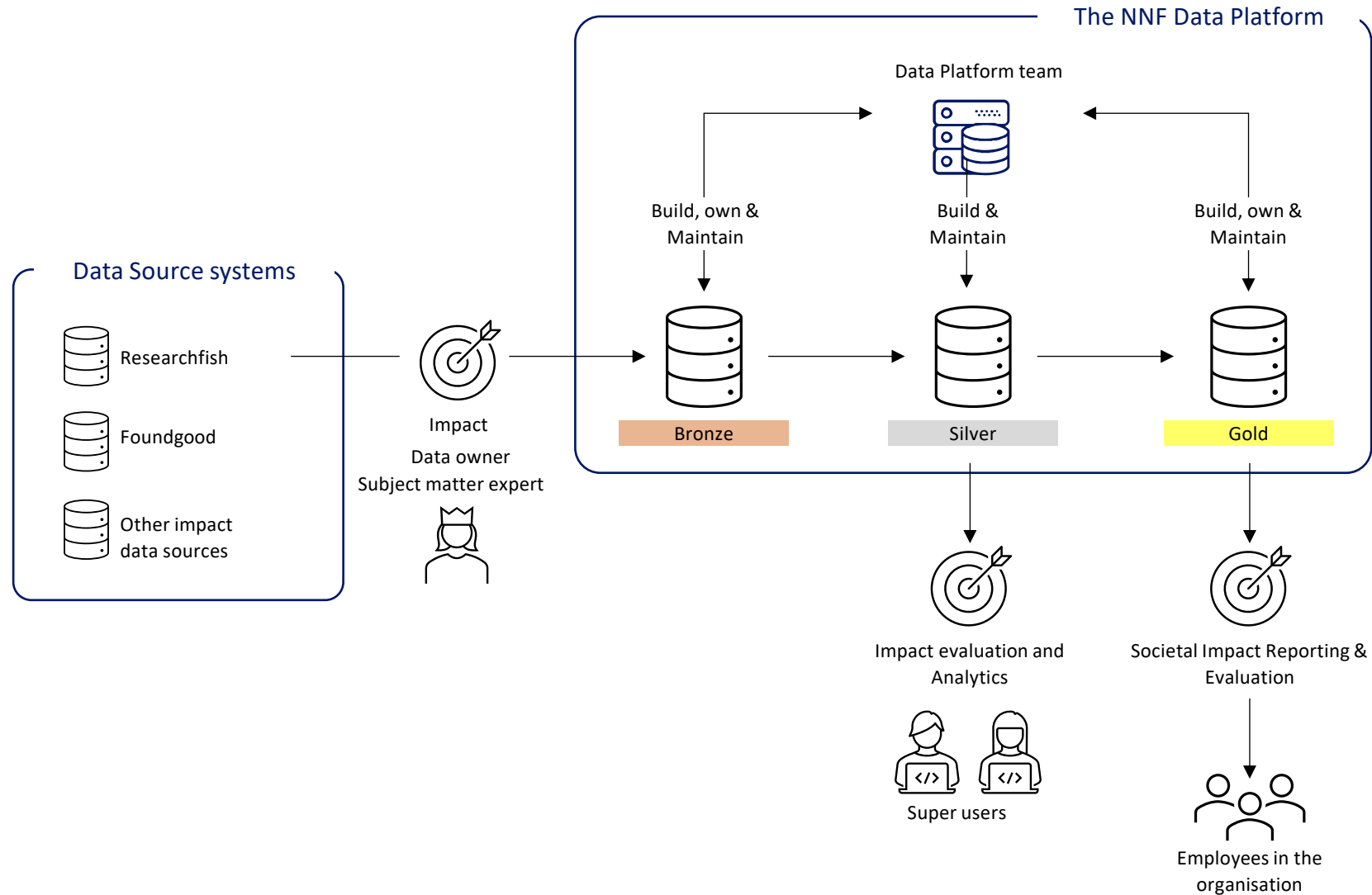
The NNF Impact Framework approach to societal impact

Process steps for Impact Framework

The NNF Data Platform – a Federated Model

Impact management serves multi-level information needs

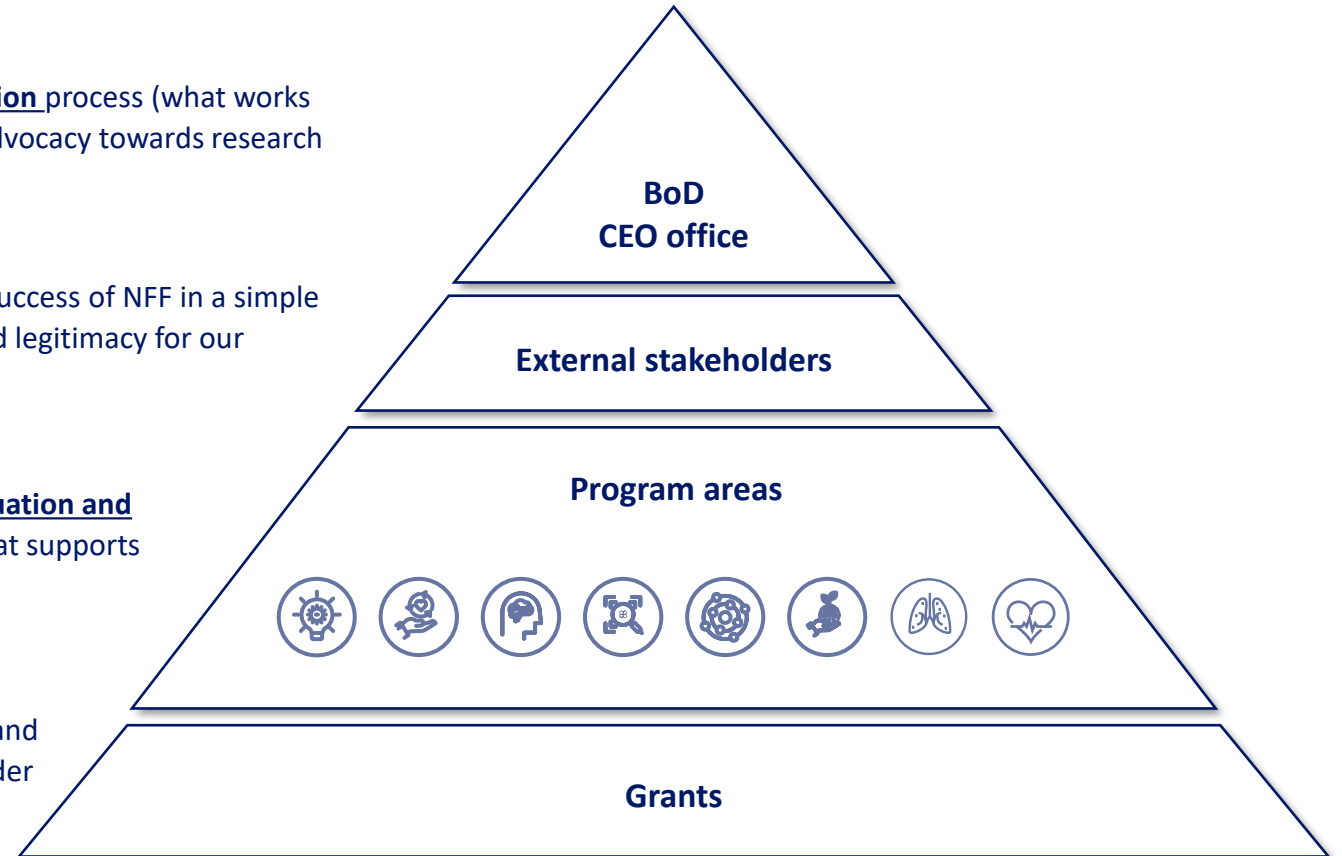
Collect, harvest and
integrate data

We support an informed decision process (what works and what does not) used for advocacy towards research funding.

We communicate the overall success of NFF in a simple way to create transparency and legitimacy for our research funding.

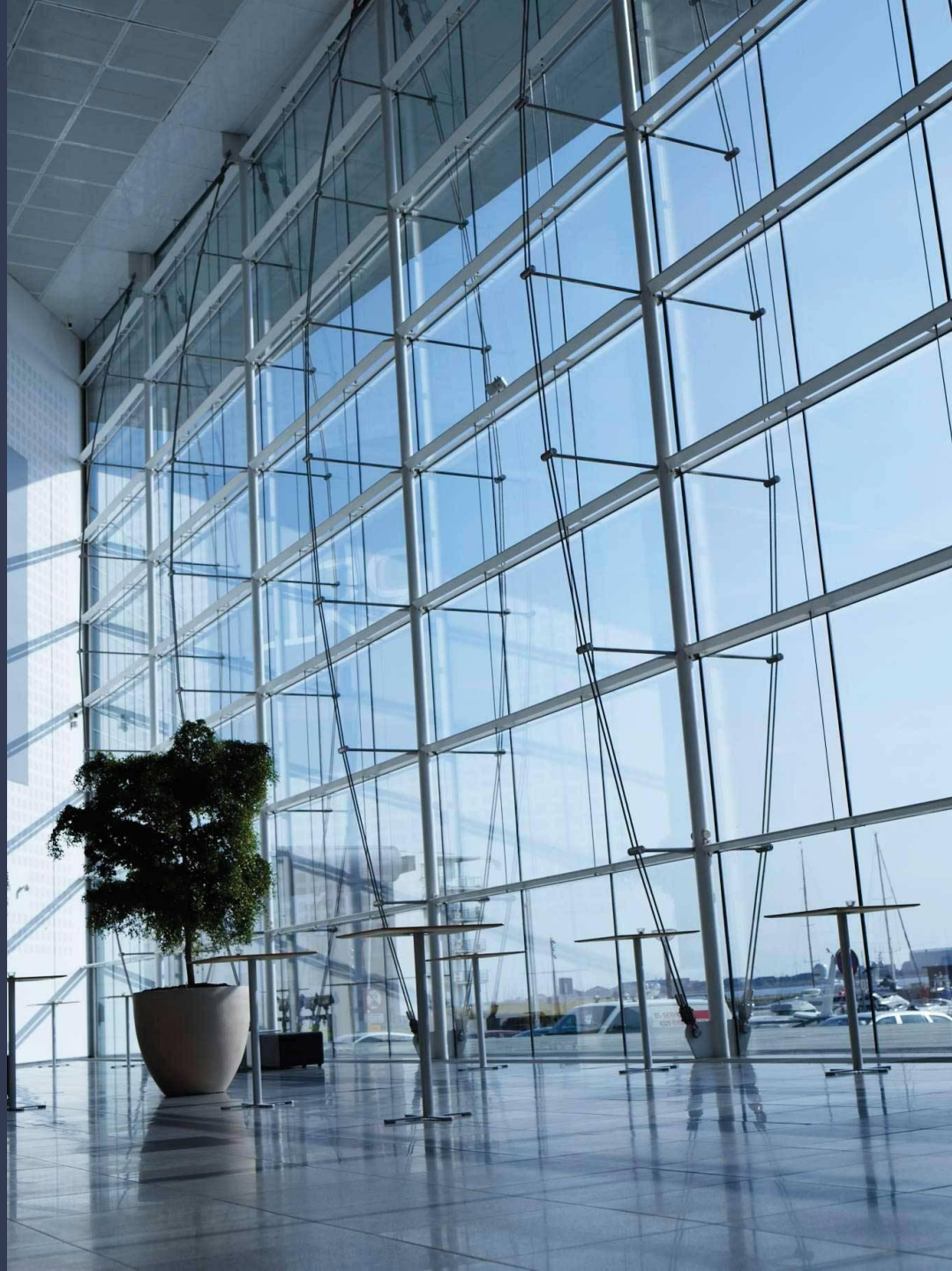
We support and facilitate evaluation and learning in the organization that supports impact management.

We circled back input, output and outcome data to the grant holder to facilitate learning.

Learnings and recommendations

- 1 Based on the ToC / Logic model for your organization identify your data needs and start to systematically collect and store your impact data
- 2 Data literacy - increase involvement and training to advanced the usages
- 3 Active impact management must be owned by individuals close to the initiatives
- 4 What can you do and how to get involved?
- 5 Building an evaluation and learning culture is a slow process

Thank you

Contacts:
Senior Impact Lead
Rasmus Lund Jensen
rlj@novo.dk

Fælles drøftelse

Hvordan kan vi – i vores analyse- og udviklingsarbejde – styrke vores rolle som samarbejdspartnere for fonde, der ønsker at skabe langsigtede samfundsforandringer?

Fx muligheder ift. metoder, formidling, samarbejdsform og strategisk tænkning.

Hvilke krav eller dilemmaer oplever vi lige nu i mødet med fonde – og hvordan kan vi imødekomme dem uden at miste os selv.

Epinion

Epinion

Hvis du skulle tage én ting
med hjem fra i dag, hvad ville
det være?

Fyraftensøl/-sodavand
eller på gensyn